

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
Gminy Lidzbark Warmiński
na lata 2024 - 2026

I. Wstęp	2
1.1. Wprowadzenie.....	2
1.2. Uwarunkowania prawne realizacji programu.....	3
1.3. Diagnoza środowiska i problemu rodzin niewydolnych wychowawczo.....	4
1.4. Piecza zastępcza	8
1.5. Zasoby gminy	10
II. Cele i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	13
2.1. Cel główny Programu.....	13
2.2. Cele szczegółowe	13
2.3. Działania podejmowane w ramach Programu.....	13
2.4. Adresaci Programu	18
2.5. Oczekiwane rezultaty	18
2.6. Realizatorzy i partnerzy Programu.....	18
2.7. Koordynator Programu.....	18
2.8. Czas realizacji Programu.....	18
III. Postanowienia końcowe	19
3.1. Źródła finansowania	19
3.2. Monitorowanie przebiegu Programu.....	19
3.3. Podsumowanie.....	19

I. WSTĘP

1.1 WPROWADZENIE

Lokalne samorządy odpowiadają za stworzenie oraz funkcjonowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Jest to niezwykle istotne i trudne zadanie, ponieważ działania na rzecz rodziny, to działania nie tylko na rzecz konkretnej grupy, ale całej wspólnoty. Wspierając rodzinę przyczyniamy się nie tylko do jej rozwoju, ale i wzmacniania więzi w całej społeczności.

Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostki, jest podstawą życia społecznego z dwóch powodów: dostarcza społeczeństwu nowych członków i najpełniej kształtuje człowieka, przez co decyduje o jakości członków społeczeństwa. Rodzina od zawsze stanowiła podstawową komórkę społeczną, na której opiera się społeczeństwo, w skład której wchodzi odpowiednio rodzice oraz dzieci. Rodzina jako grupa społeczna przekazuje wartości, dziedzictwo kulturowe, a przede wszystkim zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa.

Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje głównie stymulacji ze strony rodziny, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia potrzeb. Rodzina jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość każdego człowieka najsilniej i najdłużej, w sposób świadomy lub nieświadomy kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości, sposób późniejszego funkcjonowania oraz umiejętności personalne. Rodzina ma za zadanie pełnić określone funkcje, w tym opiekuńczo-zabezpieczającą, socjalizacyjną, ekonomiczną, wychowawczą, kulturalną. Ze względu na pełnienie tych funkcji można wyróżnić dwie kategorie rodzin: rodziny funkcjonalne i dysfunkcjonalne.

Do elementarnych przyczyn występowania współczesnych problemów w rodzinie można zaliczyć pogorszenie się sytuacji ekonomicznej, co w dużej mierze wpływa destrukcyjnie na rozwój rodziny, a w konsekwencji na rozwój dzieci w rodzinie. Ponadto, można zaobserwować zwiększenie się liczby rodzin niepełnych, związków nieformalnych czy rodzin zrekonstruowanych, ale także wzrost liczby rozwodów. Z uwagi na powyższe współczesna rodzina zmaga się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Lidzbark Warmiński na lata 2024 - 2026 jest kontynuacją poprzedniego Programu (Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023) oraz jest dokumentem, który scala podejmowane działania na rzecz rodziny. Prezentowany Program Wspierania Rodziny jest propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w gminie Lidzbark Warmiński.

1.2 UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu, są spójne z aktami prawnymi wynikającymi z:

- 1) Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – **Prawo oświatowe** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.),
- 2) Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. **Kodeks rodzinny i opiekuńczy** (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
- 3) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. **o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.),
- 4) Ustawy z dnia 12 marca 2004r. **o pomocy społecznej** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- 5) Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. **o przeciwdziałaniu przemocy domowej** (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
- 6) Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. **o ochronie zdrowia psychicznego** (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123),
- 7) Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. **o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 z późn. zm.),
- 8) Ustawy z dnia 13 października 1998r. **o systemie ubezpieczeń społecznych** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1230 z późn. zm.),
- 9) Ustawy z dnia 26 października 1982r. **o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- 10) Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. **o przeciwdziałaniu narkomanii** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
- 11) Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. **o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.),
- 12) Ustawy z dnia 13 czerwca 2003r. **o zatrudnieniu socjalnym** (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2241),
- 13) Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. **o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.),
- 14) Ustawy z dnia z dnia 4 listopada 2016r. **o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923),
- 15) Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku **o świadczeniach rodzinnych** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.),
- 16) Ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. **o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów** (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- 17) Ustawy z dnia 7 września 2007r. **o pomocy osobom uprawnionym do alimentów** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 z późn. zm.),
- 18) Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. **o dodatkach mieszkaniowych** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335),
- 19) Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. - **Prawo energetyczne** (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm.),
- 20) Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lidzbark Warmiński na lata 2017-2026.

Prezentowany dokument został opracowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim. W pracach nad Programem bazowano głównie na danych własnych jednostek wypełniających zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1.3 DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU RODZIN NIEWYDOLNYCH WYCHOWAWCZO

Gmina Lidzbark Warmiński obejmuje obszar 371 km² i składa się z 40 sołectw, w skład których wchodzi 55 miejscowości. Liczba ludności w gminie na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 6.637 osób.

Na terenie gminy funkcjonują:

- 1) 3 szkoły podstawowe,
- 2) 2 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych dla dzieci w wieku 3 - 4 lata,
- 3) 3 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych dla dzieci w wieku 5 - 6 lat,
- 4) 3 biblioteki szkolne i 3 biblioteki publiczne,
- 5) 18 boiska sportowe,
- 6) 10 siłowni zewnętrznych,
- 7) 21 placów zabaw w miejscowościach gminnych, w tym 3 przyszkolne,
- 8) 18 świetlic wiejskich,
- 9) Gminne Centrum Kultury w Pilniku,
- 10) Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- 11) Organizacje pozarządowe.

Powyższa infrastruktura wspiera rodziny, a przede wszystkim dzieci i młodzież w realizacji pasji i rozwoju zainteresowań. Daje możliwość alternatywy na spędzanie wolnego czasu, wspiera funkcję wychowawczą i edukacyjną.

Punktem wyjścia do określenia celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza sprawozdań, wywiadów środowiskowych rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim oraz monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Z bieżącej diagnozy rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warm. wynika, że występowanie w rodzinach problemów społecznych jak: alkoholizm, przemoc, choroby psychiczne, rozwody, sieroctwo, przestępczość, ubóstwo i bezrobocie, brak właściwej opieki rodzicielskiej, nieporadność życiowa, nieprzystosowanie społeczne dzieci i młodzieży, przestępczość i demoralizacja, używki, agresja wśród nieletnich w dużym stopniu wpływają na nieprawidłowe funkcjonowanie rodzin.

Oprócz ww. czynników występuje szereg innych, które zaburzają prawidłowe funkcjonowanie rodziny, a tym samym warunkują jej bezradność w sprawach wychowawczych. Można je podzielić na grupy:

- **czynniki ekonomiczno - społeczne:** wielkość rodziny i jej struktura, pochodzenie społeczne rodziców, źródła utrzymania rodziny, sprawowanie opieki materialnej nad dziećmi, podział pracy i ról w rodzinie,
- **czynniki kulturalne:** wykształcenie rodziców, wzory kulturowe i wychowawcze uznawane przez rodzinę, sposoby spędzania czasu wolnego przez członków rodziny, stosunek rodziców do nauki szkolnej dzieci i ich przyszłego zawodu, stosunek członków rodziny do tradycji i nowości,
- **czynniki psychopedagogiczne:** atmosfera środowiska rodzinnego, charakter stosunków pomiędzy rodzicami oraz między rodzicami a dziećmi, charakter kontroli rodziców nad dzieckiem, stosowanie środków wychowawczych.

Jakość funkcjonowania rodziny została również zweryfikowana przez kryzys państwa związany z rozprzestrzenianiem się koronawirusa, wojną na Ukrainie, znacznym wzrostem inflacji w kraju.

Niestety, niektóre rodziny wychowujące dzieci nie posiadają wystarczających predyspozycji do tego, by samodzielnie rozwiązywać pojawiające się trudności opiekuńczo-wychowawcze okazując bezradność w tym zakresie.

Mając na uwadze ten fakt koniecznością jest podejmowanie skutecznych metod pracy z rodziną, by wspierać ją nawet w trudnych do wykonania działaniach. Sytuacja wymusza szukanie nowych rozwiązań m.in. poprzez tworzenie warunków do możliwości korzystania ze specjalistycznego wsparcia w formie zdalnej w zakresie związanym z problemem przemocy, zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych, niezaradności życiowej. Rodzi się zwiększona potrzeba współpracy z organizacjami pozarządowymi, które mogą udostępnić niezbędne instrumenty, gdyż są już wyposażone w nowe rozwiązania.

Tabela 1. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2022

Rok	Rodziny z dziećmi ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2021	103	23	44	19	11	6
2022	103	23	34	27	12	7

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warm.

Z przedstawionej tabeli wynika, że w latach 2021- 2022 liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na tym samym poziomie. Zwiększyła się liczba rodzin z trójką dzieci.

W rodzinach z terenu Gminy Lidzbark Warmiński, które w latach 2021-2022 korzystały z pomocy dało się zaobserwować wiele zagrożeń przedstawionych w tabeli nr 2.

Tabela 2. Zagrożenia występujące w rodzinach korzystających z pomocy w latach 2021- 2022

Przyczyny zagrożeń dla rodzin	Liczba rodzin korzystających z pomocy, w których występowały zagrożenia:	
	2021 rok	2022 rok
- ubóstwo	129	156
- bezrobocie	105	87
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	56	68
- niepełnosprawność w rodzinie	116	126
- samotne wychowywanie dzieci	30	26
- wielodzietność	35	40
- długotrwałe choroby	123	135
- uzależnienia w rodzinie	40	34
- przemoc w rodzinie	9	15

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warm.

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na terenie Gminy Lidzbark Warmiński jest bardzo istotny. Jego przyczynami są niewystarczające kompetencje rodzicielskie, które nasilają się pod wpływem m.in. negatywnych zjawisk społecznych i trudności życiowych skutkując m.in.: rozwodami, samotnym rodzicielstwem, przemocą, uzależnieniami, chorobami, w tym psychicznymi, problemami edukacyjnymi dzieci, zaniedbaniami, czy też pogorszeniem statusu rodziny. W ochronie przed negatywnymi konsekwencjami dla rodzin z problem opiekuńczo-wychowawczym koniecznym jest podejmowanie szczególnych działań i interdyscyplinarności podmiotów mających wpływ na funkcjonowanie rodziny. Jednym z narzędzi wykorzystywanym do wsparcia rodziny jest praca asystenta rodziny.

W przypadku powzięcia przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, na wniosek pracownika socjalnego, lub zobowiązanie sądowe - Kierownik Ośrodka zleca asystentowi pracę z tą rodziną.

W 2021 r. asystent rodziny objął wsparciem 14 rodzin z gminy Lidzbark Warmiński, a w 2022 r. - 15 rodzin. Ponadto wsparcie socjalne pracowników socjalnych Ośrodka, udostępnione mieszkańcom gminy inne usługi, w tym specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, czy też realizacja projektów adresowanych do rodzin, osób niepełnosprawnych, a także pomocy z innych instytucji – w znacznym stopniu zwiększają szanse na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021-2022

Rok	Rodziny objęte usługami asystenta rodziny	Rodziny objęte usługami asystenta rodziny- na wniosek sądu	Rodziny objęte usługami asystenta rodziny- na wniosek pracownika socjalnego	Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę: osiągnięci e celów	Zaprzestanie pracy przez rodzinę, brak efektów, inne
2021	14	6	8	1	0
2022	15	6	9	3	2

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warm.

W latach 2021 – 2022 głównym powodem przyznawania świadczeń była niepełnosprawność. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy było ubóstwo, bezrobocie. Liczną grupę wśród beneficjentów pomocy społecznej stanowią rodziny cechujące się bezradnością w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. Znaczna inflacja w kraju spowodowała, że wiele osób dotychczas korzystających z pomocy społecznej utraciła prawo do korzystania ze wsparcia finansowego, ponieważ wysokość kryterium dochodowego pozostawała bez zmian w stosunku do waloryzacji najniższych wynagrodzeń.

Tabela 4. Główne powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w latach 2021 - 2022

Powód trudnej sytuacji życiowej	2021	2022
	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Ubóstwo	100	76
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	7	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	33	43
Bezrobocie	82	76
Niepełnosprawność	107	86
Długotrwała lub ciężka choroba	59	91

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	54	52
w tym: rodziny niepełne	30	24
rodziny wielodzietne	19	17
Przemoc w rodzinie	9	8
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	24	24
Narkomania	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	3
Zdarzenie losowe	0	3
Kłęska żywiołowa	0	0

Źródło: Sprawozdanie roczne OPS

1.4 PIECZA ZASTĘPCZA

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, nawet przy wsparciu asystenta rodziny, o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w placówce opiekuńczo-wychowawczej ponosi odpowiednio wydatki:

- 1 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Dane Ośrodka potwierdzają, że liczba dzieci w pieczy zastępczej z terenu gminy Lidzbark Warmiński w 2021 i 2022 roku przedstawiała się następująco:

Tabela 5. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2021-2022

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci	
	2021r	2022r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	6	8
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym wykonujące funkcję pogotowia rodzinnego	8	5
Placówka opiekuńczo- wychowawcza „Twój Dom”	7	7
Łącznie	21	20

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warm.

Łączny koszt utrzymania dzieci w placówkach ze strony gminy wyniósł: w 2021 r. – 233 996,30 zł, w 2022 r. - 311 988,61 zł.

Z przedstawionych statystyk GOPS wynika, że liczba dzieci w pieczy zastępczej maleje. Koszty natomiast w 2022 r. w stosunku do roku 2021r. znacznie wzrosły z uwagi na wzrost kosztów utrzymania dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

1.5 ZASOBY GMINY

Program wspierania rodziny na lata 2024-2026 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela 6. Instytucje i organizacje działające na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Lidzbark Warmiński

Nazwa i adres instytucji	Działania
1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Dział Pomocy Społecznej, ul. Krasickiego 1, 11-100 Lidzbark Warmiński	Przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych, udzielanie pomocy rzeczowej (dożywianie dzieci w szkołach, przyznawanie żywności z CHSCH, świadczenie pracy socjalnej, organizowanie szlachetnej paczki, kierowanie dzieci na wypoczynek letni). Wspieranie rodzin w formie asystenta rodziny. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (działalność świetlic wiejskich oraz realizacja programów z Funduszu Europejskich), wspieranie aktywności lokalnej. Podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Współpraca w realizacji programu Door to door w zakresie udostępnienia transportu osobom niemobilnym do korzystania z przestrzeni publicznej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi na rzecz wsparcia rodzin. Udostępnienie poradnictwa specjalistycznego mieszkańcom gminy poprzez współpracę z GKRPA w zakresie funkcjonowania Punktu Informacyjno– Konsultacyjnego. Realizacja usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, usług sąsiedzkich oraz usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Dział Świadczeń, ul. Krasickiego 1, 11-100 Lidzbark Warmiński	Przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych oraz dodatków, wypłacanie zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych, rodzicielskich, specjalnych zasiłków opiekuńczych oraz wydawanie karty dużej rodziny. Wypłacanie pomocy materialnej uczniom. Przyznawanie dodatków mieszkaniowych, energetycznych.
3. Urząd Gminy ul. Krasickiego 1, 11-100 Lidzbark Warmiński	Zabezpieczanie potrzeb lokalowych mieszkańców poprzez przyznawanie mieszkań komunalnych i socjalnych, dokonywanie

	remontów i napraw w mieszkaniach komunalnych i socjalnych. Realizacja Programów rządowych na rzecz mieszkańców gminy w zakresie dopłat dot. źródeł ciepła, zapewnienie osobom niepełnosprawnym transportu „door to door”.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Krasickiego 1, 11-100 Lidzbark Warmiński	Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży, poradnictwo psychologiczne - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu i problemów przemocy domowej. Prowadzenie postępowań w sprawie zobowiązań do leczenia odwykowego. Finansowanie działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego. Współpraca w kampaniach społecznych.
5. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Lidzbark Warmiński	Interdyscyplinarne wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy, realizacja procedur NK. Realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy.
6. Placówki oświatowo - wychowawcze z terenu Gminy Lidzbark Warmiński	Działalność edukacyjno-wychowawcza, psychologiczno-edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych.
7. Gminne Centrum Kultury w Pilniku, 11-100 Lidzbark Warmiński	Działalność edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, artystyczna. Zagospodarowanie czasu wolnego na rozwój zainteresowań i pasji dzieci, młodzieży i osób dorosłych poprzez tworzenie kół zainteresowań, warsztatów, zajęć grupowych.
8. Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
9. Parafie z terenu gminy	Działalność charytatywna, pomoc finansowa, organizowanie wypoczynku.
10. Biblioteki	Działalność kulturalna, gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych. Biblioteki i ich zbiory stanowią dobro narodowe oraz służą zachowaniu dziedzictwa narodowego. Biblioteki organizują i zapewniają dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej

11. Organizacje pozarządowe	Działania w zakresie kultury, edukacji, oświaty i wychowania oraz kultury fizycznej i sportu. Upowszechnianie kultury regionalnej. Pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej i osobom niepełnosprawnym. Wykonywanie zadań związanych z ratownictwem i ochroną ludności. Promocja i organizacja wolontariatu. Pomoc żywnościowa.
-----------------------------	--

Źródło: opracowanie własne

W Gminie Lidzbark Warmiński funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla dzieci i rodziny ze strony powyższych instytucji. Jest to zarówno poradnictwo jak i konkretne usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp. Instytucje wspierają i pomagają w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

II. CELE I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

2.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

2.2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1) Podejmowanie działań profilaktycznych;
- 2) Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- 3) Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach niewydolnych pod względem opiekuńczo-wychowawczym;
- 4) Działania mające na celu pomoc rodzinom w powrocie dzieci z pieczy zastępczej;
- 5) Interdyscyplinarność podmiotów zajmujących się rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

2.3. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROGRAMU

Działania podejmowane w ramach Programu przedstawia tabela nr 7.

Tabela 7. Działania podejmowane w ramach Programu

Lp.	Zadania/Cel szczegółowy	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Podejmowanie działań profilaktycznych	1) konsultacje i poradnictwo specjalistyczne	2024 - 2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	1) liczba porad
		2) praca socjalna			2) liczba rodz. objętych pracą socjalną
		3) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami			3) liczba wniosków do GKRPA
		4) realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemoc domowej			4) Liczba NK, posiedzeń ZI i GR

		5) współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin			5) liczba instytucji
		6) pomoc asystenta rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej			6) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta
		7) wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych dysfunkcjami			7) liczba interwencji i rodzin (wnioski do sądu, prokuratury, GKRPA, policji)
		8) realizacja programów profilaktycznych, osłonowych, edukacyjnych			8) liczba programów
2.	Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin	1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych	2024 - 2026	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Kościoły i związki wyznaniowe Organizacje pozarządowe	1,2,3) liczba rodzin objętych pomocą pieniężną i rzeczową
		2) świadczenie pomocy rzeczowej			j.w
		3) świadczenie pracy socjalnej			j.w
		4) dożywianie dzieci w szkołach			4) liczba dzieci objętych dożywianiem
		5) aktywizacja społeczna			5) liczba podejmowanych działań społecznych w środowisku lokalnym
		6) profilaktyka społeczna			6) liczba inicjatyw profilaktycznych
		7) inne usługi na rzecz rodzin			7) liczba os. objętych wsparciem np. w ramach usługi „door

					to door”, liczba osób korzystających z dodatkowych form wsparcia m.in. jak : „szlachetna paczka”, wsparcie żywnościowe z POPŻ
		8) przyznawanie i wypłacanie stypendiów			8) liczba dzieci, które otrzymały stypendia
		9) wypłacanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych			9) liczba rodzin, które otrzymały świadczenia
		10) wypłacanie zasiłków i świadczeń pielęgniacyjnych, rodzicielskich, specjalnych zasiłków opiekuńczych			10) liczba rodzin, które otrzymały świadczenia
		11) realizacja karty dużej rodziny			11) liczba rodzin, które otrzymały KDR
		12) zabezpieczanie potrzeb lokalowych mieszkańców (przyznawanie mieszkań komunalnych, socjalnych, remonty w mieszkaniach komunalnych, zabezpieczanie opału).		UG	12) liczba rodzin, którym przyznano lokal gminny, wykonano remont, przekazano opał z zasobów gminy
		12) przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych i energetycznych		GOPS	12) ilość osób, które otrzymały dodatek
3.	Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach niewydolnych	1) organizowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego	2024- 2026	Wszystkie podmioty uczestnicząc e	1) liczba dzieci objętych pomocą (kolonie,

	pod względem opiekuńczo-wychowawczym			w realizacji Programu	światlice, koła zainteresowań)
		2) pomoc rodzin wspierających (w razie potrzeby)			2) liczba rodzin wspierających
		3) udzielanie wsparcia rodzinie i dzieciom przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych,			3) liczba rodzin objętych wsparciem
		4) poradnictwo specjalistyczne: psychologiczno - terapeutyczne			4) liczba rodzin objętych wsparciem, ilość godzin udzielonego wsparcia
		5) praca socjalna. - edukacja rodzin			5) liczba rodzin objętych wsparciem
		6) udział rodzin w programach edukacyjnych i profilaktycznych oraz projektach wspierająco-aktywizujących			6) liczba rodzin uczestniczących w programach
		7) Podejmowanie działań na rzecz rozwoju formalnych i nieformalnych rodzin wspierających finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających (w razie potrzeby)			7) liczba rodzin wspierających
4.	Działania mające na celu pomoc rodzinom w powrocie dzieci z pieczy zastępczej	1) pomoc w utrzymywaniu kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej i placówkach	2024 - 2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	1) liczba rodzin

		opiekuńczo-wychowawczych,			
		2) udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzicom biologicznym,			2) liczba rodzin objętych wsparciem
		3) wsparcie i poradnictwo specjalistyczne (asystent rodziny, pracownik socjalny, psycholog, prawnik)			3) liczba rodzin objętych wsparciem
		4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,			4) kwota wydatków
5.	Interdyscyplinarność podmiotów zajmujących się rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	1) współpraca koordynatora Programu ze wszystkimi podmiotami uczestniczącymi w realizacji Programu	2024 - 2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	1) liczba podmiotów
		2) podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych podmiotów uczestniczących w realizacji Programu			2) liczba osób korzystająca ze szkoleń.

2.4. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Lidzbark Warmiński, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny uzależnione od alkoholu, dotknięte przemocą i długotrwałym bezrobociem, małoletni rodzice, nieprzygotowani do pełnienia ról rodzicielskich, rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia członków rodziny, zdarzeniami losowymi i sytuacjami kryzysowymi.

2.5. OCZEKIWANE REZULTATY

Oczekuje się, iż rezultatem realizacji Programu będzie: ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w placówkach, wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego, stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka, polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz wzrost liczby dzieci powracających z placówek do rodzin biologicznych.

2.6. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim
2. Urząd Gminy w Lidzbarku Warmińskim
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lidzbarku Warmińskim
4. Gminne Centrum Kultury w Pilniku
5. Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
7. Placówki oświatowe działające na terenie Gminy Lidzbark Warmiński
8. Kościoły i związki wyznaniowe
9. Grupowa Praktyka Pielęgniarek Środowiskowych i Położnych w Lidzbarku Warmińskim
10. Komenda Powiatowa Policji w Lidzbarku Warmińskim
11. Prokuratura Rejonowa w Lidzbarku Warmińskim
12. Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim
13. Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Lidzbark Warmiński

2.7. KOORDYNATOR PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2024-2026 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim.

2.8. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wsparcia Rodziny zaplanowana została na lata 2024-2026.

III. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

3.1. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- 1) Środki pochodzące z budżetu Państwa
- 2) Środki własne gminy
- 3) Środki pochodzące z innych źródeł
- 4) Środki pochodzące z Funduszu Europejskiego

3.2. MONITOROWANIE PRZEBIEGU PROGRAMU

- 1) Monitorowanie odbywać się będzie poprzez przedkładanie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy oraz Wójtowi Gminy Lidzbark Warmiński sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawianie potrzeb związanych z realizacją zadań.
- 2) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu Wojewodzie odbywać się będzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

3.3. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2026. Zadaniem Programu jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób, aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzmocnienie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

Opracowała: Justyna Rysik